

Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри суспільних наук

полковник

[Підпис]
 Ю. КОРНІЙЧУК

«16» 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична історія України XX ст.

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>17 Електроніка та телекомунікації, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону</i>
Спеціальність	<i>172 Телекомунікації та радіотехніка, 254 Забезпечення військ (сил), 255 озброєння та військова техніка</i>
Освітня програма (спеціалізація)	<i>(Усі освітні програми (спеціалізації))</i>
Категорія здобувачів вищої освіти	<i>Курсанти</i>
Форма навчання	<i>Денна</i>
Мова навчання	<i>Українська</i>
Статус дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Шифр за ОП	<i>1.1.03</i>

Житомир 2020

Розробник програми:

Вигівська О. В. викладач кафедри суспільних наук,
кандидат історичних наук

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена на засіданні кафедри
суспільних наук

Протокол від “ 28 ” серпня 2020 року № 1.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Політична історія України ХХ ст.” є формування компетентностей (відповідно до ОПП):

СК-1 Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми професійної діяльності з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки та оборони держави

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу

1.2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни “Політична історія України ХХ ст.” базується на основі знань курсантів, отриманих при вивченні дисциплін: “Історія України та Українського війська”, “Політологія та соціологія”.

1.3. Обсяг дисципліни та його розподіл

Найменування показників	Значення (характеристика) показників
Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС, з них:	45/1,5
аудиторні, з них:	30
лекційні заняття	12
практичні заняття	-
семінарські заняття	12
самостійна робота, з них:	15
індивідуальні завдання (курсний проект)	
контрольні заходи	
модульний контроль 9-й семестр	4
диференційований залік 9-й семестр	2
Кількість змістовних модулів	2
9-й семестр (годин)	1,5 (45)

2. Очікувані результати навчання.

Дисципліна “Політична історія України ХХ ст.” повинна забезпечити такі результати навчання (відповідно до ОПП):

РН-3 Володіти сучасними знаннями з філософської методології військової теорії і практики, основ державницької ідеології та їхнього місця у діяльності військового керівника

РН-10 Розуміти основи функціонування сектору безпеки і оборони держави і використовувати це розуміння при вирішенні професійних завдань

Очікуванні результати навчання (ОРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни “Політична історія України ХХ ст.”

Деталізовані результати навчання (ДРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни “Політична історія України ХХ ст.”

№	ОРН	Шифр РН
1.	Розуміти основи функціонування сектору безпеки і оборони держави і використовувати це розуміння при вирішенні	РН10

	професійних завдань	
2.	Володіти сучасними знаннями з філософської методології військової теорії і практики, основ державницької ідеології та їхнього місця у діяльності військового керівника	РНЗ
3.	Аналізувати складні питання політичної історії ХХ ст., закономірності, тенденції та проблемні питання розвитку незалежної України в їх діалектичному взаємозв'язку	РНЗ
4.	Оволодіти сучасними методами історичного пізнання, історичним термінологічно-понятійним апаратом	РНЗ
5.	На основі отриманих знань аналізувати конкретно-історичну ситуацію; застосовувати отримані знання при аналізі політичної ситуації в країні, виважено оцінювати роль суб'єктивних і об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах вітчизняної історії	РНЗ

3. Структура та зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Політична історія України ХХ ст. початок ХХ ст. – перша половина ХХ ст.

Тема 1. Політична історія в колі суспільствознавчих наук.

Об'єкт і предмет політичної історії України. Методологія, методи і джерела вивчення політичної історії. Завдання та функції політичної історії. Категорії політичної історії. Особливості еволюції політичної історії. Політична історія України в системі наук

Тема 2. Особливості соціально-політичного розвитку України на початку ХХ ст. (1900-1917 рр.)

Соціально-економічні та політичні чинники структурування українського суспільства на початку ХХ ст. Виникнення політичних партій та їх діяльність в Україні. Сходження вітчизняної політичної думки. Революція 1905-1907 рр. у Російській імперії та легалізація національно-демократичних рухів і політичних партій України. Практика парламентської діяльності українських фракцій в Росії і Австрії та їх підходи щодо вирішення українського питання. Перша світова війна: причини і характер війни. Загострення суспільно-політичних суперечностей в Україні в роки першої світової війни.

Тема 3. Українська Національно-демократична революція

Національно-демократичне піднесення та державотворча діяльність Української Центральної Ради. Українська держава гетьмана П. Скоропадського (29 квітня — 14 грудня 1918 р.). Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Окупація Північної Буковини і Бессарабії та Закарпаття іноземними військами. Українська Народна Республіка за доби Директорії (грудень 1918 — грудень 1920 рр.) Політика Директорії: прорахунки і наслідки. Причини поразки і уроки української Національно-демократичної революції. Остаточне встановлення радянської влади.

Тема 4. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.)

Утвердження радянського ладу в Україні та обмеження її суверенного статусу у складі СРСР. Становлення монопартійної системи. Політика коренізації і український націонал-комунізм. Ідейно-політична боротьба та суперечливість соціально-економічних і культурних перетворень. Сутність деформацій політичної системи. Тоталітаризм і його антиукраїнська спрямованість. Зовнішньополітичне становище України між двома світовими війнами. Версальсько-вашингтонська система міжнародних відносин. Створення Ліги Націй. Цілі великих держав в рамках Версальсько-Вашингтонської системи. Криза та «формальність» Версальсько-Вашингтонської системи. Україна в планах та політиці іноземних держав у міжвоєнний період.

Тема 5. Політичні виміри України напередодні та в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Українські землі у міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни. Геополітична ситуація у Європі: аншлюс Австрії, радянсько-фінська (Зимова війна), Мюнхенська угода, окупація Судетів (анексія Судетської області), окупація Польщі. Участь громадян України у збройних формуваннях різних країн і бойових діях, військові втрати, проблема полонених. Колаборація. Причини, вияви та форми співпраці з окупантами цивільного населення. Рух опору. Карально-репресивна діяльність НКВС та НКДБ. Формування УПА. Польсько-українське протистояння. Польсько-український трансфер населення. Технології прийняття рішень провідниками ОУН (Б), аналіз, вплив зовнішніх (німецького, польського, радянського) чинників, рівень керованості місцевих ланок ОУН(Б), втрати і реальні результати боротьби; ставлення місцевого населення до самостійницького руху й ефективність пропагандистської діяльності ОУН та УПА; Україна у міжнародних відносинах на завершальному етапі війни. Розпад світової колоніальної системи. Етапи деколонізації. Національна свідомість та активізація національно-визвольних рухів.

Змістовний модуль 2.

ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ друга половина ХХ ст. - ХХІ ст.

Тема 6. Україна за радянської доби. Характерні риси політичного життя України в 1945-1964 рр.

Україна у міжнародних відносинах у перші післявоєнні роки. Зміна геополітичного становища України. Суперечливість політичних та економічних перетворень у західних областях республіки. Десталінізація суспільно-політичного і культурного життя України.

Тема 7. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965–1985)

Зміни в кремлівському керівництві та їх наслідки для України. Політико-духовне життя в Україні за часів застою. Нові тенденції в діяльності українського опозиційного руху. Політика мирного співіснування двох суспільно-політичних систем. Український погляд на антирадянські виступи в країнах Східної Європи.

Тема 8. Розпад Радянського Союзу і проголошення Незалежності України (1985–1991)

Посилення кризових явищ в соціально-політичному житті. Радикалізація суспільно-політичних рухів в Україні. Національне волевиявлення українського народу. Складові зміцнення української державності. Особливості перехідного етапу.

Тема 9. Політична історія України в геополітичному просторі у ХХІ ст.

Гібридна війна Росії проти України. Революція гідності. Російська окупація Криму. Декомунізація суспільства та дерадянська армії. Україна на шляху до євроатлантичного простору. Актуальні проблеми сьогодення.

4. Види, теми навчальних занять та навчальні питання, завдання для самостійної роботи

№№ з/п	Види навчальних занять та їх номери, контрольні заходи	Кількість годин	З них		Семестри, номери і найменування розділів і тем. Теми і навчальні питання занять	Інформаційно-методичне забезпечення
			Аудиторні заняття	Самостійна робота		
		45	30	15	Модуль 1. “Політична історія України ХХ ст.”	
		28	18	10	Модуль 1. Політична історія України початок ХХ ст. – перша половина ХХ ст.	
		3	2	1	Тема 1. Політична історія в колі суспільствознавчих наук	
1.	Лекція 1.	3	2	1	Заняття 1. Політична історія як наука 1. Історична фальсифікація як засіб інформаційної війни. 2. Об’єкт і предмет політичної історії України. 3. Методологія, методи та джерела вивчення політичної історії України 4. Завдання та функції політичної історії 5. Категорії політичної історії	Л 1 с.1- 36
		6	4	2	Тема 2. Особливості соціально-політичного розвитку України на початку ХХ ст. (1900-1917 рр.)	
6.	Лекція 2.		2	1	Заняття 1. Особливості соціально-політичного розвитку України на початку ХХ ст. (1900-1917 рр.) 1. Соціально-економічні та політичні чинники структурування українського суспільства 2. Виникнення політичних партій та їх діяльність в Україні. Сходження вітчизняної політичної думки 3. Революція 1905-1907 року в Російській імперії та легалізація національно-демократичних рухів і політичних партій в Україні 4. Україна в роки Першої світової війни (1914-1918 рр.). "Українське питання" у політиці держав Антанти в роки Першої світової війни	Л 1с. 46-91 Л. 3 с. 34-45
5.	Семінарське		2	1	Заняття 2. Особливості соціально-політичного розвитку України на початку	Л. 1 с.92-

	заняття 1.				<p>XX ст. (1900-1917 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практика парламентської діяльності українських фракцій в Росії і Австрії та їх підходи щодо вирішення українського питання 2. Україна в роки Першої світової війни (1914-1918 рр.): причини і характер війни, ставлення до війни різних класів і політичних партій, воєнні дії в 1914—1916 рр., 3. Громадський рух у Східній Галичині в 1915 р. 4. Загострення суспільно-політичних суперечностей в Україні в роки першої світової війни 5. Наростання революційної кризи 	103
		6	4	3	Тема 3 Українська національно-демократична революція (1917-1921 років)	
6.	Лекція 3.	3	2	1	<p>Заняття 1 Українська національно-демократична революція (1917-1921 років)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національно-демократичне піднесення та державотворча діяльність Української Центральної Ради. 2. Українська держава гетьмана П. Скоропадського 3. Українська Народна Республіка за доби Директорії (грудень 1918 — грудень 1920 рр.) 	Л 1с. 104-174
7.	Семінарське заняття 2	3	2	1	<p>Заняття 2. Українська національно-демократична революція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утворення Української Народної Республіки і боротьба за вибір перспективи суспільно-політичного розвитку 2. Брест-Литовський мирний договір . Загострення суперечностей у суспільному поступі України після Бреста. Окупація України військами Четверного союзу. 3. Воєнно-політична та державотворча діяльність Павла Скоропадського. 4. Політика Директорії: прорахунки і наслідки. Отаманщина в армії Директорії. 5. Інтервенція країн Антанти (листопад 1918 – квітень 1919 р.) 6. Західна Україна у 1918–1920 рр. Польсько-українська війна 1918–1919 р. 	Л 1с. 104-174

					7. Режим генерала Денікіна: «білий терор» в Україні, результати політики.	
		6	4	1	Тема 4. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.)	
8.	Лекція 4.	3	2	1	Заняття 1. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.) 1. Версальсько-вашигтонська система міжнародних відносин. 2. Західноукраїнські землі у складі інших держав в 20-30 роки ХХ ст. 3. Українські землі в складі Польщі 4. Українські землі в складі Румунії 5. Закарпаття у складі Чехословаччини. 6. Утвердження радянського ладу в Україні та обмеження її суверенного статусу у складі СРСР. 7. Тоталітаризм і його антиукраїнська спрямованість.	Л 1с. 175-252 Злочин, Петро Кардаш
9.	Семінарське заняття 3	3	2	1	Заняття 2. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.) 1. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. 2. Створення Лігі Націй 3. Утвердження радянського ладу в Україні та обмеження її суверенного статусу у складі СРСР. 4. Становлення монопартійної системи. політика коренізації і український націонал-комунізм. 5. Тоталітаризм і його антиукраїнська спрямованість. 6. Міжнародне визнання голодомору геноцидом 7. Зміцнення національної самосвідомості в західно-українських землях.	Л 1с. 175-252
		4	3	1	Тема 5. Політичні виміри України напередодні та в роки другої світової війни (1939-1945 рр.)	
10.	Лекція 5	3	2	1	Заняття 1. Політичні виміри України напередодні та в роки другої світової війни (1939-1945 рр.) 1. Мюнхенська угода, як політика умиротворення Західного світу. 2. Під прапором «визволення єдинокровних братів»: Радянсько-польська (Вереснева) війна 1939 р. 3. Участь громадян України у збройних формуваннях різних країн і бойових діях, військові втрати, проблема полонених 4. Нюрнберзький процес: Україна у планах Третього Рейху	Л 1с. 253-292 Док.фільм «Окупація » 4-7 серія

					<p>5. Колаборація. Причини, вияви та форми співпраці з окупантами цивільного населення.</p> <p>6. Рух Опору: радянська течія, національна, польська.</p>	
11.	Семінарське заняття 4	2	1	1	<p>Заняття 1. Політичні виміри України напередодні та в роки другої світової війни (1939-1945 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українське питання в європейській політиці напередодні Другої світової війни. 2. Початок Другої світової війни і возз'єднання західноукраїнських земель з Українською РСР. 3. Початок радянсько-німецької війни. Причини невдач червоної армії. Карально-репресивна діяльність НКВС та НКДБ. 4. Рух опору. Пратизанський рух. Український самостійницький рух. Армія УПА 5. Польсько-українське протистояння. Служби безпеки ОУН(Б) та відповідних структур Армії Крайової. 	Л 1с. 253-292
		1		1	<p><i>Завдання на самостійну роботу</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наслідки аграрної реформи для України. 2. Перші молодіжні організації початку ХХ ст. в Україні. 3. Політичні перспективи українського народу в Першій світовій війні <p>Узагальнення матеріалу по темам 1, 2, 3, 4,5. Підготовка до ПМР1</p>	
12.	Підсумкова модульна робота 1	1	1		Підсумкова модульна робота за темами 1, 2, 3, 4, 5	
		151	10	5	Змістовний модуль 2.	
					Політична історія України друга половина ХХ –ХХІ ст.	
		8	2	6	Тема 7. Розпад радянського союзу і проголошення незалежності України (1985-1991 рр.)	
13.	Семінарське заняття 5	3	2	1	<p>Заняття 7. Розпад радянського союзу і проголошення незалежності України (1985-1991 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антирадянські виступи в країнах Східної Європи. 2. Прихід до влади в СРСР М. Горбачова. Запровадження політики гласності та її вплив на національне відродження 	

					<ul style="list-style-type: none"> 3. Втрата КПРС статусу державної партії. Наростання протидії процесам оновлення суспільства 4. Україна в умовах «перебудови». 5. Спроби державного перевороту. ДКНП (ГКЧП) 6. Референдум 1 грудня 1991 р. 7. Утворення СНД. Біловезький меморандум 	
		11	4	7	Тема 8. Політична історія України в геополітичному вимірі у XXI ст.	
14.	Лекція 6	3	2	1	<p>Заняття 1. Політична історія України в геополітичному вимірі у XXI ст.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Гібридна війна Російської Федерації проти України. 2. Революція Гідності 3. Російська окупація Криму 4. Російська агресія на Сході України 5. Декомунізація суспільства та дерадянизація армії 6. Україна на шляху до євроатлантичного простору. 	Л. 1 с. 292-364
15.	Семінарське заняття 6	3	4	1	<p>Заняття 2. Політична історія України в геополітичному вимірі у XXI ст</p> <p>Гібридна війна Російської Федерації проти України.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Становлення вітчизняної політичної системи 2. Гібридна війна Російської Федерації проти України. 3. Революція Гідності 4. Російська окупація Криму 5. Російська агресія на Сході України 6. Декомунізація суспільства та дерадянизація армії 7. Геополітичне сходження України. Сучасний стан та перспективи 8. Україна на шляху до євроатлантичного простору. 9. Європейський вибір України: необхідність, реалії, перспективи. 10. Україна і світ у XXI ст. Визначення національної стратегії розвитку в контексті глобалізації. 	Л 1 с. 292-364
		2		2	<p><i>Завдання на самостійну роботу</i></p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Україна у міжнародних відносинах у перші післявоєнні роки 	

					<ul style="list-style-type: none"> 2. Десталінізація суспільно-політичного життя України. 3. II частина УКРАЇНА В ПЕРІОД ЗАСТОЮ (1965-1985 рр.) 4. Опозиційний рух в Україні (1965—1985 рр) 5. Український погляд на антирадянські виступи в країнах Східної Європи. 6. Тема 7. УКРАЇНА НАПРИКІНЦІ ХХ ст. 7. Посилення кризових явищ в соціально-політичному житті. 8. Радикалізація суспільно-політичних рухів в Україні. 9. Вихід України на міжнародну арену після проголошення незалежності <p>Узагальнення матеріалу по темам 6, 7, 8 Підготовка до ПМР2</p>	
16.	Підсумкова модульна робота 2	2	2		Підсумкова модульна робота за темами 6, 7,8	
17.	Залік	2	2			
	Всього	45	30	15		

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні заняття не передбачені.

6. Методи здійснення контролю

Методи контролю – це способи, з допомогою яких визначається результативність освітньої діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників.

Основні методи контролю: планомірне цілеспрямоване й систематичне спостереження науково-педагогічного працівника за пізнавальною діяльністю здобувача вищої освіти; усне опитування (індивідуальне та фронтальне); письмовий контроль; машинний контроль; самоконтроль.

Письмовий контроль – переважно фронтальні контрольні роботи та листочки, тести у відкритій та закритій формах, здійснюється з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти.

Практичний контроль здійснюється з метою перевірки сформованості тих чи інших умінь та навичок.

Машинний контроль передбачає використання ПЕОМ, тренажерів та імітаторів, може використовуватися для перевірки рівня знань, умінь та навичок.

В ході вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, семестровий та підсумковий контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із навчальних дисциплін, які передують вивченню цієї навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічним працівником, який проводить навчальне заняття, з метою перевірки готовності курсантів до заняття, забезпечення зворотного зв'язку та управління їх навчальною мотивацією. Поточний контроль здійснюється на всіх видах аудиторних занять в формі усного та письмового опитування, перевірки результатів виконання завдань на практичних заняттях, тестування та виконання курсантами письмової підсумкової модульної роботи.

Самоконтроль призначений для самостійної перевірки курсантами ступеня засвоєння навчального матеріалу з конкретної теми або заняття навчальної дисципліни. Результати поточного контролю та самоконтролю використовуються курсантами для планування самостійної роботи.

Семестровий контроль проводиться по закінченні семестру з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу, який вивчався протягом семестру відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні курсу вивчення навчальної дисципліни з метою перевірки ступеня засвоєння навчального матеріалу та набуття освітніх та професійних компетентностей курсантами відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Форма проведення семестрового та підсумкового контролю – усна, з виконанням практичних завдань.

7. Критерії та засоби оцінювання

7.1. Критерії оцінювання

Оцінка компетентності			Критерій оцінювання компетентності
За національною шкалою	За шкалою ЄКТС	За стобальною шкалою	
5 Відмінно	A	90-100	Курсант має <i>системні знання</i> , глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, має високий рівень умінь та навичок, впевнено володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує творчий тип мислення.
4+ Дуже добре	B	80-89	Курсант має <i>грунтовні знання</i> навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Достатньо впевнено володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань, має достатньо високий рівень умінь та навичок. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на керівні документи та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.

Оцінка компетентності			Критерій оцінювання компетентності
За національною шкалою	За шкалою ЄКТС	За стобальною шкалою	
4 Добре	C	65-79	Курсант має <i>грунтовні знання</i> навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань, має добрий рівень умінь та навичок. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на керівні документи та наведенням прикладів. Поставлені практичні завдання виконує правильно, проте не достатньо глибоко розуміє сутність процесів і явищ.
3+ Задовільно	D	55-64	Курсант має <i>базові знання</i> з навчальної дисципліни. Формулює поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. <i>Здатен вирішувати практичні завдання</i> , проте не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.
3 Достатньо	E	50-54	Курсант має <i>базові знання</i> з навчальної дисципліни. Формулює поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. <i>Здатен вирішувати практичні завдання</i> , проте лише поверхнево розуміє сутності фізичних процесів, які при цьому відбуваються.
2 Незадовільно (з можливістю)	FX	35-49	Курсант має <i>безсистемні знання</i> , допускає формально-логічні помилки при формулюванні понять та їхньому тлумаченні. Хаотично і невпевнено викладає матеріал, не здатен відділяти головне від другорядного, <i>не може</i>

Оцінка компетентності			Критерій оцінювання компетентності
За національною шкалою	За шкалою ЄКТС	За стобальною шкалою	
повторного складання)			<i>вирішувати практичні завдання.</i>
2 Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни)	F	1-34	Курсант має <i>фрагментарні знання</i> , що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять та тлумачити їхній зміст. <i>Не може вирішувати практичні завдання.</i>
		0	У курсанта <i>відсутні знання</i> навчального матеріалу або він відмовляється від відповіді.

7.2. Схема нарахування балів, які отримують курсанти за навчальними елементами дисципліни

Модулі	Модуль 1		Модуль 2		Екзамен	Всього
Кількість балів за модулем	50		50		100	100
Теми, модульний контроль	Тема 1-5	МК1	Тема 6-8	МК2		
Кількість балів за змістовні модулі та модульний контроль	30	20	30	20		

Кількість балів за видами роботи	Л	Сем	Пр	Сз		Л	Сем	Пр	Сз			
З них: робота на лекціях	10					4						
робота на групових		12					18					
робота на практичних												
самостійна робота				8					8			

7.3. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

1. Стандартизовані тести.
2. Реферати та есе.
3. Виступи на наукових заходах (конференціях, семінарах, круглих столах)
4. Підсумкові модульні роботи.
5. Залік.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. ПЕОМ, медіаплеєр.

9. Рекомендовані джерела інформації

9.1. Основна література

1. Кудряченко А. І. Політична історія України ХХ століття : підручн. для студ. вищ. навч. закл. / А. І. Кудряченко, Г. І. Калінічева, А. А. Костиця. – К. : МАУП, 2006. – 696 с.
2. Танцюра В. І. Політична історія України : навч. посіб. / В. І. Танцюра. – К. : Академвидав, 2008. – 552 с.
3. Бойко О. Д. Нариси з новітньої історії України (1985–1991 рр.) : навч. посібник / О. Д. Бойко. – К. : Кондор, 2008. – 357 с.
4. Новітня історія України (1900-2000) : підручник / [Г. А. Слюсаренко, В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин та ін. – К. : Вища шк., 2000. – 663 с.
5. Уривалкін О. М. Історія України від стародавніх часів до ХХІ століття / О. М. Уривалкін, І. М. Конончук. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2003. – 260 с.

9.2. Допоміжна література

6. Головченко В., Дорошко М. Гібридна війна Росії проти України: історико-політичне дослідження / В. Головченко, М. Дорошко ; за ред. М. С. Дорошка. – К. : Нька-Центр, 2016. – 184 с.
7. Кардаш П. Злочин / П. Кардаш. – Мельбурн, Австралія : в-во «Фортуна», 2003.
8. Кісь Я. Актуальні проблеми Історії України: Курс лекцій / Я. Кісь, В. Педич – Івано-Франківськ : ІМЕ, 2002. – 316 с.
9. Латыш М. В. «Пражская весна» 1968 г. и реакция Кремля / М. В. Латыш. М. : Типография РАН. – 1998. – 383 с.
10. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу : навч. посіб. / Т. В. Орлова. – К. : Знання, 2013. – 677 с.
11. Патриляк І. Перемога або смерть: український визвольний рух у 1939-

1960 роках / Іван Патриляк / Центр досліджень визвольного руху. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»; Львів : «Часопис», 2015. – 512 с.

9.3 Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

12. Навчальний посібник з національно-патріотичної підготовки особового складу Збройних Сил України на 2018 рік / [М. В. Герасименко, В. В. Мараєва, О. А. Мацагор та ін.] ; за заг. ред. Н. А. Агаєва. – К. : НДЦ ГП ЗСУ, 2018. – 181 с. – Режим доступу : <https://issuu.com/ndcgpzsu1/docs/>

13. Актуальні проблеми історії України : курс лекцій. – режим доступу : <https://histua.com/knigi/aktualni-problemi-istorii-ukraini>

14. Український інститут національної пам'яті – Режим доступу : <http://www.memory.gov.ua/>

15. Документальний фільм «Окупація» – Режим доступу : [5.ua/video/dokumentalniyi-serial-okupatsiia](https://www.youtube.com/watch?v=5.ua/video/dokumentalniyi-serial-okupatsiia)

Викладач кафедри суспільних наук
працівник ЗСУ

О. ВИГІВСЬКА

" 12 " 08 2020 року